

СЛОБОДЯНИК Н. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри організації судових та правоохоронних органів

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДДІВСЬКОГО КОРПУСУ

Аналіз стратегії реформування судової влади та деяких напрямків її вдосконалення дозволяють спрогнозувати можливі зміни і в порядку формування суддівського корпусу. У світлі останніх реформаційних процесів актуальними є питання якості правосуддя, ефективності функціонування судової влади та продуктивності діяльності кожного судді як носія судової влади. Наразі питання кваліфікаційного оцінювання суддів з метою визначення професійного рівня та кваліфікацій кожного судді, а також якості відправлення правосуддя в цілому є дуже актуальними та потребують уваги. Серед ключових аспектів удосконалення судової влади та утвердження довіри до правосуддя є питання підвищення авторитету судової влади, її наближення до суспільства та одностороньо максимального забезпечення принципу незалежності.

Здійснення будь-яких судових перетворень виправдовується лише тією метою, що в державі функціонуватиме судова система, яка відповідатиме міжнародним та європейським стандартам і буде здатною вчасно й адекватно реагувати на соціально-економічні виклики суспільства. Складність вирішення зазначених питань зумовлена чималою кількістю супутніх проблемних питань, серед яких потреба підвищення ефективності правосуддя, зміцнення довіри до судової влади, перегляду повноважень, задач та функцій народу при реалізації судової влади, зокрема до зміни структури та логіки їх реалізації.

Окреслене у великій мірі стосується заходів судово-правової реформи, які реалізуються останніми роками, адже переосмислення загальних проблем формування суддівського корпусу та здійснення принципових кроків у сфері судово-правової реформи здійснено з прийняттям Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [1], що сприяло оновленню законодавства України з питань судоустрою, серцевиною модернізації якого є включення до прийнятого Закону України «Про судоустрій і статус суддів» значної кількості прогресивних норм, які патепер перевірені практикою та зумовили необхідність окреслити нове поле реформ.

З прийняттям Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» [2] започатковано новий виток заходів, спрямованих на удосконалення вітчизняної судової системи, відмітною рисою якого серед іншого також є запровадження інституту суддівського досьє. Так, згідно ст. 85 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» одним з етапів кваліфікаційного оцінювання суддів є дослідження суддівського досьє та проведення співбесіди.

Наразі в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» значну увагу приділено питанню незалежності суддів (ст.ст. 48, 49). Так, з-поміж іншого у ст. 48 цього Закону вказано, що «незалежність судді забезпечується недоторканністю та імунітетом судді».

Такий підхід виправдовується принаймні тим, що, переслідуючи європейські цінності та прагнучи розвиватися у відповідному напрямку, держава має не лише декларувати положення відповідних міжнародно-правових норм, а й сприяти їх реалізації, оскільки незалежність суддів є гарантією забезпечення принципу верховенства права, законних інтересів фізичних і юридичних осіб, суспільства та держави в цілому.

З іншого боку, закріплений в законодавстві принцип «суддівської недоторканності», як спосіб забезпечення судової незалежності з боку держави на національному рівні, не повинен підмінюватись зухвальством та зловживанням своїм статусом самими носіями судової влади.

Слід погодитися з позицією Консультативної ради європейських суддів в тому аспекті, що оцінювання якості судової діяльності має здійснюватися з урахуванням соціальної і економічної ефективності за допомогою критеріїв, які іноді є подібними до тих, що використовуються для оцінювання інших публічних послуг. Робота судової системи значною мірою залежить від судової інфраструктури (приміщення, обладнання, допоміжний персонал тощо) (п. 31 Висновку № 6 (2004) КРЕС до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо справедливого суду в розумний строк та ролі судді в судових процесах з урахуванням альтернативних засобів вирішення спорів) [3, с. 322].

У контексті реформаційних процесів центральне місце займає судова реформа. Справедливо зауважити, що більшість перетворень у сфері судоустрою є вимогою часу і скеровані на забезпечення умов для функціонування в державі незалежного, справедливого, неупередженого та безстороннього суду та гарантованого доступу до суду фізичним та юридичним особам, сприятливих умов для реалізації права на судовий захист, що безперечно спрямовано на реалізацію принципу верховенства права. Безумовно, що побудова оптимально функціонуючого суду неможлива без модернізації та демократизації порядку формування суддівського корпусу, вілтак зумовленою є необхідність поміркованих та виважених кроків, спрямованих на впорядкування процесу добору суддів на посади та звільнення їх з посад, зокрема закріплення правових засад для реалізації права народу у комплектуванні суддівського корпусу на рівні Основного Закону України.

Список використаних джерел

1. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 07.07.2010 р. № 2453-VI // Віомості Верховної Ради України. 2010. № 41 42, № 43, № 44- 45. – Ст.529.
2. Про забезпечення права на справедливий сул: Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 17. – Ст.447.
3. Міжпародпі стапдарти у сфері судочинства. – К. : Істипа, 2010. – 488 с.

КІСЛІЦІНА І. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри організації судових та правоохоронних органів

РОЛЬ ПРОКУРОРА ПРИ УКЛАДАННІ УГОД ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ В ДОСУДОВОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Основним завданням кримінального судочинства є швидке і повне розкриття кримінальних правопорушень і викриття винних. Цьому сприяє наявність в нашому законодавстві такого процесуального інституту, як угоди про визнання винуватості.

Угода про визнання винуватості — це угода між прокурором та підозрюваним (обвинуваченим), в якій названі сторони узгоджують умови відповідальності підозрюваного або обвинуваченого в залежності від його дій після початку кримінального провадження або після вручення письмового повідомлення про підозру щодо співпраці у викритті кримінального правопорушення [1, с. 327].

Угода про визнання винуватості може бути укладена за ініціативою прокурора або підозрюваного чи обвинуваченого. Проте найчастіше саме прокурор ініціює процес укладання даної угоди, обов'язково враховуючи усі обставини, за наявності яких може бути укладена дана угода.

Угода про визнання винуватості може бути укладена на будь-якій стадії кримінального провадження з часу появи у ньому підозрюваного і до моменту виходу суду до нарадчої кімнати для ухвалення вироку. На нашу думку, більш доцільним є ініціювання прокурором та укладання угоди про визнання винуватості саме в досудовому кримінальному провадженні. Адже в такому випадку дана угода має багато більше переваг і виконує основні функції, покладені на цей інститут.

Розвиваючи позиції науковців щодо процедури укладення угоди про визнання винуватості на всіх етапах кримінального провадження [2, с. 46], процедуру укладання угоди про визнання винуватості на стадії досудового розслідування можна поділити на певні взаємопов'язані етапи: